

La frase del dia

“Aquest govern d'Andalusia es forma perquè vol Vox”

Susana Díaz, EXPRESIDENTA DE LA JUNTA D'ANDALUSIA

Tribuna

Josep Gifreu. Periodista i professor emèrit de la UPF

L'any de les llengües

En diuen llengües indígenes. Sí, el 2019 és l'any escollit per l'ONU, a proposta de Bolívia, com l'Any Internacional de les Llengües Indígenes. I la Unesco serà l'encarregada de posar en marxa, a partir del 28 d'aquest mes, un conjunt d'accions per fer d'aquestes llengües “matèria per al desenvolupament, la construcció de la pau i la reconciliació”, segons dicta el lema escollit. El motiu de fons al·legat per dedicar un any a una particular mena de llengües és que moltes estan en perill.

EL PROBLEMA ÉS DEFINIR avui què i quines són les llengües indígenes del planeta Terra. I per què s'anomenen així. Són potser les llengües sense estat? O les no oficials en alguns estats? O les *originàries* de pobles destinats tard o d'hora a ser assimilats per altres comunitats de llengua? Es tracta només de les llengües més vulnerables? O de les llengües dels pobles que no han aconseguit entrar a les Nacions Unides?

LA RETÒRICA INTERNACIONAL diu que les llengües indígenes són les pròpies dels pobles *indígenes* i, per tant, subjectes o objectes de protecció per la Declaració de les Nacions Unides sobre els drets dels pobles indígenes del 2007. No tinc cap dubte de l'interès i la transcendència històrica i política d'aquesta declaració, comparable a la Declaració Universal dels Drets Humans del 1948. Per això no hi votaren a favor els Estats Units, el Canadà, Austràlia i Nova Zelanda, i d'altres es van abstenir, com ara Rússia, Colòmbia, Nigèria o Ucraïna. En aquella ocasió, el secretari general va dir una frase memorable: la declaració significava “la reconciliació entre els estats integrants de l'ONU i els pobles indígenes”. Ara bé, la declaració no defineix enlloc què entén per *pobles indígenes*. La definició seria massa arriscada... Això sí: els reconeix el dret d'autodeterminació!

LA INDEFINICIÓ sobre els *pobles indígenes* plana igualment sobre les *llengües indígenes*. Cert, la Unesco ha anat actualitzant un atlas interactiu en què s'intenta cartografiar i classificar les “llengües en perill”, una llista d'unes 2.500, que ordena en cinc categories: vulnerable, en perill, en perill greu, en situació crítica i extingida. En la web de llançament de l'Any, la Unesco informa que dels 7.000 idiomes parlats al món, 2.680 estan en perill. I també que són 90 els “països” (estats) que tenen “comunitats indígenes”, amb un total de 370 milions de parlants.

EL DEBAT SOBRE L'ECOLOGIA de les llengües té una vasta tradició, i a Catalunya una producció important de recerca i reflexió entre lingüistes i sociolingüistes. La perspectiva ecològica s'ha anat obrint camí a l'hora d'analitzar i valorar la dinàmica del conflicte de llengües i de situar en les relacions de poder entre grups humans –i no per exemple en la suposada *superioritat* de determinades llengües–, les claus de fenòmens com

ara la minorització, l'assimilació o l'extinció.

LA INICIATIVA de l'Any de les Llengües Indígenes té un mèrit substancial: posar en l'agenda mundial el gran tema de present i de futur del conflicte de llengües, especialment agut per a les llengües sense estat o sense protecció suficient dels estats. Un conflicte històric de primer nivell, expandit per tot el planeta amb els grans moviments colonitzadors, agreujat per la globalització salvatge dels darrers decennis i ara, en plena revolució digital, a punt de culminar l'eutanàsia, la mort indolora, en pro del progrés.

UN NOU PERILL s'afegeix a les tribulacions de les comunitats de llengua minoritària i/o minoritzada. Una gran quantitat de llengües *no indígenes* hauran d'afrontar idèntics problemes de supervivència. A Europa, també. La sèrie de *llibres blancs* sobre l'impacte tecnològic en les llengües europees, Europe's Languages in the Digital Age (2016), detectava més d'una vintena de llengües “en perill d'extinció digital”. Entre d'altres, el croat, el gaèlic irlandès, el letó, el maltès o el lituà, però també l'euskara, el català, el romanès, el búlgar o l'islandès. El lingüista hongarès András Kornai ha pronosticat “la mort digital” de les llengües i la supervivència exclusiva de les que anomena “hiperconnectades”. Seran les que superaran la prova de l'*smarthphone* i de la traducció automàtica de veu.

EN L'ERA DIGITAL, el debat polític sobre el futur del patrimoni cultural més important de la Humanitat, que és la riquesa i diversitat de les comunitats de llengua, resta per fer. Tant de bo aquest any internacional reobri el debat i esperoni la consciència mundial sobre la centralitat de les llengües i la urgència de mesures politicojurídiques de protecció a escala mundial.

“En l'era digital, el debat polític sobre el futur del patrimoni cultural més important de la Humanitat, que és la diversitat de les comunitats de llengua, resta per fer

De set en set

Sara Muñoz

Desgràcies en campanya

Hi ha res pitjor que una desgràcia que es cobra vides? Doncs probablement una desgràcia que es cobra vides a pocs

mesos d'unes eleccions. A Badalona, a menys de cinc mesos per a les municipals, un incendi ha provocat la mort de tres persones. I els fets han tingut lloc en una de les zones on s'acumula la població més vulnerable, el barri de Sant Roc. En només unes hores, la majoria de formacions polítiques ja havien carregat les seves peces d'artilleria. El popular Xavier García Albiol, que en aquesta campanya vol escorxar l'ocupació i situar-la tota en un mateix sac,

No hi ha res pitjor que una desgràcia que es cobra vides a prop d'unes eleccions

ha fet l'esprint de la seva vida per anunciar que perseguirà els ocupants de l'habitatge on es va originar l'incendi. L'alcalde socialista, Àlex Pastor, promet anar pis per pis seguint aquells que manipulen els comptadors de la llum. De recursos extraordinaris per fer-ho, de moment, no n'ha anunciat cap. I després hi ha membres de l'exgovern d'esquerres als quals els empara la raó quan denuncien que alguns criminalitzen la pobresa, o quan apunten cap a les companyies elèctriques pels preus estratosfèrics dels rebuts, però que s'entesten a ignorar que molts casos de manipulació dels quadres elèctrics responen a un problema d'incivisme i no pas a una situació de pobresa extrema. Un discurs que acaba comportant que les famílies víctimes de l'incivisme d'altres acabin comprant l'al·legat de la dreta. Entre els uns i els altres, encara hi ha molt de marge per imposar el seny i la discreció.

Sísif

Jordi Soler

